

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 41/2026, 24 LIPCA 2026 © PISM

KOMENTARZ

Wzmożenie presji migracyjnej Białorusi na Łotwę

Tomasz Zduńczyk

Od początku lipca Łotwa zanotowała znaczny wzrost liczby nielegalnych prób przekroczenia granicy z Białorusią. Oznacza to kontynuację białoruskich działań hybrydowych przy użyciu migracji mimo zmniejszenia podobnej presji na Polskę oraz Litwę.

Jakie są białoruskie działania hybrydowe wobec Łotwy?

Białoruś od 2021 r. wykorzystuje migrację jako narzędzie działań hybrydowych przeciwko Polsce, Litwie i Łotwie. Celem jest wywołanie chaosu na wschodniej flance NATO i UE, a także testowanie reakcji i jedności sojuszniczej. W ostatnim czasie Białoruś przerzuciła ciężar presji migracyjnej na Łotwę, która do 21 lipca br. odnotowała 8413 prób nielegalnego przekroczenia granicy (w ciągu 2025 r. było ich 12 046). Migranci pochodzą głównie z państw Bliskiego Wschodu oraz Afryki Subsaharyjskiej. Do zwiększenia presji dochodzi podczas kampanii wyborczej na Łotwie, której jednym z głównych tematów wydaje się problem migracji. W tym samym okresie na granicy polsko-białoruskiej doszło do ponad 260 takich prób, a na litewsko-białoruskiej – ponad 950. Białoruś stara się także wywołać spór między Łotwą a Litwą poprzez wykazywanie niezdolności łotewskich służb do zabezpieczenia terytorium państwa. O łotewskich problemach z ochroną granic Białoruś komunikuje również w swoich mediach polskojęzycznych.

Jak Łotwa zabezpiecza granice i jakie wiązą się z tym wyzwania?

Granica białorusko-łotewska jest najkrótszym odcinkiem unijnej granicy z Białorusią, a jej długość wynosi 173 km (w porównaniu z 418 km z Polską oraz 679 km z Litwą). Łotwa nie zbudowała jeszcze zapory na tej granicy – samą barierę ukończyła w lipcu 2024 r., ale reszta infrastruktury, w tym systemy monitoringu i sensory, ma powstać do końca br. lub

później. Odcinek ten jest przy tym trudny do zabezpieczenia ze względu na rozległe obszary podmokłe, gęste lasy, a przez 16,6 km biegnie rzeką Dźwiną, używaną także do spławiania kontrabandy. Jednocześnie łotewska Państwowa Straż Graniczna (VSR) mierzy się z problemami kadrowymi i niedofinansowaniem. Po rozpoczęciu w 2021 r. białoruskich działań hybrydowych z wykorzystaniem migrantów VSR była wspierana przez wojsko i policję. Jednocześnie Ministerstwo Obrony oponuje, by armia była stale zaangażowana w misję ochrony granicy, wskazuje na braki kadrowe i konieczność utrzymania gotowości bojowej. Nie wyklucza przy tym skierowania do takich zadań części poborowych.

Jak na sytuację na Łotwie reagują pozostałe państwa bałtyckie?

W odpowiedzi na białoruskie operacje hybrydowe państwa bałtyckie starają się koordynować działania. Litwa już od 2024 r. wysłała na Łotwę swoich pograniczników – w lipcu br. w związku z kryzysem wysłała 9-osobowy zespół funkcjonariuszy. Jednocześnie także ona mierzy się ze wzrostem liczby migrantów przenikających z Łotwy. Według litewskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w ciągu 6 miesięcy br. zatrzymano ich aż 1288 – w porównaniu z analogicznym okresem w 2025 r. (319) liczba ta wzrosła ponadczterokrotnie. Ponadto Litwa ma problem z readmisją osób zatrzymanych na Łotwę, której ośrodek azylowy w Mucenieki jest przepełniony. Dlatego nowy szef tego litewskiego MSW Martynas Katelinas nie wykluczył możliwości wprowadzenia tymczasowych kontroli na granicy

KOMENTARZ PISM

litewsko-łotewskiej, jeśli Łotwa nie uszczelni swojej zapory. Odrzucił on także łotewską prośbę o skierowanie dodatkowych 100 litewskich pograniczników na granicę łotewsko-białoruską, choć Litwa analizuje możliwość wysłania kolejnej, mniejszej grupy funkcjonariuszy. Oba państwom od 2021 r. wsparcia udzielała także niegranicząca z Białorusią Estonia. Obecnie również ona rozmieszcza na Łotwie wyspecjalizowane zespoły strażników granicznych. Jak dotąd władze łotewskie zdają się polegać przede wszystkim na współpracy regionalnej i nie zwróciły się oficjalnie o wsparcie do UE i NATO, choć od początku kryzysu w 2021 r. Frontex udzielał Łotwie wsparcia operacyjnego oraz technicznego.

Jak sytuacja na granicy łotewsko-białoruskiej może wpłynąć na bezpieczeństwo Polski?

Sytuacja na granicy łotewsko-białoruskiej wskazuje, że Białoruś nie zaprzestała agresywnych działań wymierzonych w państwa wschodniej flanki NATO i UE. Ograniczenie presji migracyjnej na Litwę i Polskę może być jednocześnie związane z [białoruskimi zabiegami na rzecz odblokowania tranzytu nawozów potasowych](#) przez port w Kłajpedzie – i (lub) polskie porty – i ewentualnej poprawy stosunków z tymi państwami. W razie braku rezultatów Białoruś może jednak powrócić do wywierania presji migracyjnej na Polskę i Litwę, zwłaszcza jeśli w lutym przyszłego roku dojdzie do przedłużenia unijnych sankcji wymierzonych w białoruski reżim. Obecna sytuacja może wpłynąć także na wzrost liczby cudzoziemców usiłujących przeniknąć granicę polsko-litewską. Może to oznaczać konieczność utrzymania na niej tymczasowych kontroli granicznych, a także rozważenie propozycji udzielenia Łotwie wsparcia w postaci zespołu Polskiej Straży Granicznej.